

From the Editors – Redactioneel

This issue of *BMGN-Low Countries Historical Review* showcases debate, as it figures in all contributions, although nowhere it is a never-ending story. After all, only those willing to share their observations and to accept critique can be of service to the historical craft. Offering this venue for a motley array of historians fits well with a recent letter from Dutch State Secretary for Education, Culture and Science Dekker, requiring that state-funded researchers publish their results as accessible as possible to guarantee a maximum of exchange. The editorial board of *BMGN-LCHR* is therefore pleased that the journal has been appearing in Open Access since 2012. Our present efforts address improving accessibility and enhancing the search and locator functions.

Thomas Delpout has contributed an article that engages a discussion about music history, which in the Netherlands is dedicated primarily to commemorations. The author demonstrates that digressing from renowned individuals and institutions will reveal additional music in nineteenth-century concert and listening practices. A broader cultural and social-historical panorama proves that there was no break in the 1880s in this respect and in any case should better not be considered as the start of a 'mature' music scene.

The forum section and discussion file are unusually prominent in this issue, due to the historical as well as the social relevance of the topics discussed there. In *The Sorrows of Belgium*, Martin Conway considers the 'salvation of Belgium' in the period 1944-1947. The participants in the discussion applaud the content and conclusions but wish that the book had encompassed a somewhat broader scope. Clearly, restoring the prewar state of affairs impeded political innovation and thereby brought about the collapse of unified Belgium. Inadequate elaboration on the regime change is a missed opportunity, as Nele Beyens demonstrates. Nico Wouters notes the added value of externalizing what has for years been exclusively an internal Belgian historical debate. American historian Mark Mazower, while discerning the pun in Conway's title, aptly relativizes it. Compared with the genuine sorrows from the unsuccessful post-war regime changes in Greece and Yugoslavia, the Belgian situation was at most a minor discomfort.

In recent years apologies have evolved from a mainly women's practice into a generally accepted social custom. Ed Jonker, Berber Bevernage, Bart Luttkhuis and Francio Guadeloupe present the current culture of excuses from a historical perspective. They wisely steer clear of the shadow that the Holocaust casts on the topic and review the entire spectrum from serious wrongdoings to minor infringements, noting that the apology discourse is increasingly embedded in a legal context. Another common impetus to apologize is of course financial compensation, as are often spontaneous and fairly

opportunistic reasons, such as electoral gains and popularity. The modalities of, and reasons for, the recent ‘politics of regret’ merit large-scale historical research. While this forum sets the stage, this is not paramount. The authors argue convincingly that a just society will be impossible to achieve, without an introspective examination, accounting and reconciliation, which starts with the phrase ‘I’m sorry’. The editorial board hopes you will find this reading enriching and fertile ground for new debate.

On behalf of the Editorial Board,

CATRIEN SANTING

In dit gevarieerde nummer van *BMGN-Low Countries Historical Review* staat het debat centraal. In alle bijdragen wordt gediscussieerd maar van een gebed zonder einde is geen sprake. Alleen wie bereid is zich bloot te geven en tegen een kritische blik kan, brengt de geschiedbeoefening immers verder. Het bieden van een arena aan historici van diverse pluimage past bij de recente brief van de Nederlandse staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Dekker waarin van door de staat gefinancierde onderzoekers wordt geëist dat zij hun resultaten voor iedereen toegankelijk en dus in ‘open access’ publiceren. Uitwisseling van informatie en gedachten is op die manier maximaal gewaarborgd. De redactie van *BMGN-LCHR* prijst zich dan ook gelukkig dat haar tijdschrift al sinds 2012 in Open Access verschijnt. Op dit moment zijn wij volop bezig de toegankelijkheid, doorzoekbaarheid en vindbaarheid verder te verbeteren.

Thomas Delpout gaat in zijn artikel de discussie aan met de muziekgeschiedenis die in Nederland voornamelijk beoefend wordt in het kader van herdenkingen. De auteur laat zien dat wie afstand neemt van grote namen en dito instituties constateert dat er meer muziek zit in negentiende-eeuwse concert- en luisterpraktijken. Een bredere cultuur- en sociaalhistorische blik laat zien dat de jaren 1880 niet per se een cesuur vormen, en in elk geval beter kunnen worden beschouwd als de start van een ‘volwassen’ muziekleven. Forumrubriek en discussiedossier zijn in deze aflevering prominenter dan gebruikelijk. Dit heeft te maken met het historisch en maatschappelijk belang van de daarin besproken onderwerpen. Martin Conway’s *The Sorrows of Belgium* bespreekt de ‘redding van België’ in de periode 1944-1947. De discussianten juichen inhoud en conclusies toe, maar hadden graag gezien dat het boek meer aan de orde had gesteld. Duidelijk is dat de terugkeer naar vooroorlogse verhoudingen politieke vernieuwing verhinderde en daarmee de ineenstorting van de eenheidsstaat België heeft bewerkstelligd. Dat de gebrekkige uitwerking van het onderwerp regimewisseling een gemiste kans is, demonstreert Nele Beyens. Nico Wouters wijst op de meerwaarde van een externe blik op wat jarenlang uitsluitend een intern Belgisch historisch discours is geweest. De Amerikaanse historicus Mark Mazower ziet de woordspeling van Conway’s titel maar relateert die wel heel bekwaam. Bij de werkelijke smarten van de mislukte regimewisselingen in Griekenland en Joegoslavië is de Belgische situatie hoogstens een lichte ongesteldheid.

Het zich verontschuldigen ontwikkelde zich de laatste jaren van een 'vrouwenfenomeen' tot een algemeen maatschappelijk aanvaarde en gepraktiseerde houding. Ed Jonker, Berber Bevernage, Bart Luttikhuis en Francio Guadeloupe houden de praktijken van de vigerende excuuscultuur tegen het historisch lamplicht. Zij houden daarbij wijs afstand van de het onderwerp overschaduwende Holocaust en kijken naar het hele palet van zware vergrijpen tot kleine maatschappelijke misstanden. Opvallend is de constatering dat het vertoog meer en meer gejuridiseerd is geraakt. Verder gaat het natuurlijk ook dikwijls om financiële compensatie, terwijl er even zo vaak spontaan en om tamelijke opportunistische redenen als kiezerswinst of populariteit sorry wordt gezegd. Het hoe en waarom van de recente 'politics of regret' vraagt om historisch onderzoek. Dit forum geeft daartoe een aanzet, maar dat is niet het voornaamste. De auteurs beargumenteren overtuigend dat de totstandkoming van een rechtvaardige samenleving onmogelijk is zonder zelfonderzoek, verantwoording en verzoening. En dat begint allemaal met 'sorry zeggen'. De redactie wenst u een verrijkende leeservaring die nieuw debat uitlokt.

Namens de redactie,
CATRIEN SANTING